

Kirjastoverkkopalvelut

Onki-projektin ohjausryhmän kokous 26.8.2013

Aika	Maanantai 26.8.2013, klo 13.00–16.00
Paikka	Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1, 2 krs.
Jäsenet	neuvotteleva virkamies Mikael Vakkari, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja) johtaja Pirjo-Leena Forsström, Tieteen tietotekniikan keskus CSC tietopalvelupäällikkö Ulla Heiskanen, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura osastonjohtaja Vesa Hongisto, Museovirasto johtaja Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto kulttuuriasianneuvos Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö arkistoneuvos Jaana Kilkki, Kansallisarkisto erikoissuunnittelija Virpi Kalliokuusi, Terveystieteiden tutkimuskeskus tietoyhteiskunta-asiain päällikkö Heikki Lunnas, Kuntaliitto ylitarkastaja Sami Niinimäki, opetus- ja kulttuuriministeriö johtaja Liisa Savolainen, Kansalliskirjasto ohjelmadokumentoinnin esimies Elina Selkälä, YLE johtaja Katri Seppälä, Sanastokeskus TSK ry johtava asiantuntija Esa Tiainen, Maanmittauslaitos
Esittelijä	tietojärjestelmäasiantuntija, projektipäällikkö Matias Frosterus, Kansalliskirjasto/ONKI-projekti
Sihteeri	tietoasiantuntija Mirja Anttila, Kansalliskirjasto/ONKI-projekti
Kutsutut asiantuntijat	tietoasiantuntija Mikko Lappalainen, Kansalliskirjasto/ONKI-projekti tietoasiantuntija Tuomas Palonen, Kansalliskirjasto/ONKI-projekti
Poissa	neuvotteleva virkamies Anne Kauhanen-Simanainen, valtiovarainministeriö verkkopalvelukoordinaattori Leila Oravisto, Helsingin kaupunki

1. Kokouksen avaus, osallistujien esittely ja esityslistan hyväksyminen

Esitys

Avataan kokous, osallistujat esittelevät itsensä, esityslista hyväksytään.

Päätös

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.07 ja osallistujat esittelivät itsensä. Esityslista hyväksyttiin. Virpi Kalliokuusi ehdotti että kohta 5: Raportointi 1.1.–31.7.2013 ja tilannekatsaukset käsiteltäisiin ennen projektisuunnitelman hyväksymistä. Sovittiin että kohta 5 käsitellään kohdan 2 jälkeen.

2. Projektin esittely

ONKI-projekti pyrkii luomaan pysyvän kansallisen ontologiapalvelun. Vuoden 2013 painopisteenä on teknisen infrastruktuurin perustan rakentaminen Kansalliskirjastoon. Palvelun sisällöllisenä tavoitteena on luoda yhteinen julkaisukanava ontologioille ja tarjota rajapinnat niiden

Kirjastoverkkopalvelut

hyödyntämiseen muissa sovelluksissa. Tämän lisäksi kehitetään Yleistä suomalaista ontologiaa YSOa, joka muodostaa pohjan eri alojen ontologioiden yhteen liittämiseksi.

Esitys

Mikael Vakkari kertoo ONKI-projektin ministeriötason ohjausrakenteesta ja rahoituksesta sekä projektin suhteesta julkishallinnon kokonaisarkkitehtuurityöhön.

Matias Frosterus esittelee projektin päämäärät, projektin ohjausrakenteet ja työntekijät. Tiedoksi.

Keskustelu

Katri Seppälä kysyi konsortion perustamisen aikataulusta. Todettiin että tavoite on perustaa konsortio maaliskuun 2014 loppuun mennessä.

3. Projektisuunnitelman esittely

Tämän vuoden projektisuunnitelman versio 1.0 on liitteenä. (Liite 1)

Esitys

Matias Frosterus esittelee projektisuunnitelman. Keskustellaan ja hyväksytään projektisuunnitelma.

Keskustelu

YSO on laaja ontologia ja kokonaisuuden läpikäynti vie paljon aikaa. Vesa Hongisto huomautti että YSON rakenteessa tapahtuvat muutokset on huomioitava myös suhteessa erikoisontologioiden ylläpitoon. On myös syytä määritellä mitä ylläpito ja tuki tarkoittaa erikoisontologioiden kannalta.

Pirjo-Leena Forsström huomautti, että projektisuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden toteutumisen mittareita pitäisi miettiä ja konkretisoida, mikä helpottaisi seurantaa. Katri Seppälä piti ongelmallisena sitä, ettei palveluun projektikauden aikana otettaisi mukaan uusia ontologioita. Ajatuksena kuitenkin on rakentaa palvelun perusta mahdollisimman valmiiksi ennen uusien ontologioiden lisäämistä.

Projektisuunnitelmaan esitettiin tarkennusehdotuksia. Sovittiin että kommentit voi lähettää sähköpostitse Matiakselle, joka tekee suunnitelmaan tarvittavat korjaukset.

Päätös

Projektisuunnitelma hyväksyttiin sovituin muutoksin. Korjattu projektisuunnitelma toimitetaan ohjausryhmälle ja tiedoksi seuraavassa kokouksessa.

4. Budjetti ja talousraportti 1.1.–31.7.2013

Talousraportti ja talousraporttien kuvaus liitteinä. (Liitteet 2 ja 3)

Esitys

Matias Frosterus esittelee talousraportin. Hyväksytään talousraportti valtiovarainministeriölle tehtävän maksatushakemuksen perusteeksi.

Päätös

Talousraportti hyväksyttiin.

5. Raportointi 1.1.-31.7.2013 sekä tilannekatsaukset projektin toimintaan

28.8.2013

Kirjastoverkkopalvelut

Ensimmäisen seitsemän kuukauden tuotokset ja välitapit:

- Tarkennettu projektisuunnitelma vuodelle 2013
- Uusi, tuotantokäyttöön tarkoitettu palvelinympäristö Kansalliskirjastossa ja ONKI testikäytössä tässä ympäristössä

Toimintaraportti liitteenä. (Liite 4)

Projekti on suunnittelutyön ohella edennyt merkittävästi useilla osa-alueilla.

- ONKI-palvelu Kansalliskirjaston palvelimilla (<http://kansalliskirjasto.onki.fi>) ja kehitystyö
- Ontologiaeditoritestit ja raportti (<http://www.doria.fi/handle/10024/91429>)
- Sidosryhmätapaamiset, haastattelut ja käyttäjätetit
- YSO:n ylärakenteen uudistustyö

Esitys

Tuomas Palonen, Mikko Lappalainen ja Matias Frosterus esittelevät projektin tilanteen. Keskustellaan projektin etenemisestä. Raportin hyväksyminen.

Keskustelu

Katri Seppälä kysyi kumpaa palvelua tällä hetkellä suositellaan, Kansalliskirjaston Onki-palvelua, vai Aalto-yliopiston palvelimella toimivaa Onkia. Matiaksen mukaan uusien käyttäjien kannattaa jo käyttää Kansalliskirjaston Onkia, mutta pitää muistaa että siellä on mukana vasta osa ontologioista.

Mikael Vakkari varmisti, että jatkossa tulee olemaan tuotanto- ja testipalvelin erikseen. Uuden Onki-palvelun pilotoinnista on tarkoitus sopia laajennetun projektiryhmän kokouksessa.

Vesa Hongisto kysyi kuinka helppoa ontologian siirtäminen on editorista toiseen. Matiaksen mukaan se on helppoa modernien editorien (esim. TB, PoolParty) välillä, mutta Protégella ontologiat ovat vaatineet erityisjärjestelyjä.

Kristiina Hormia-Poutanen kysyi ontologiaeditoriohjelmien hintojen suuruusluokista. Tuomas Palonen totesi että hintoja on vaikea saada yhteismitallisiksi, mutta oli laskettu eri vaihtoehdoille hinnat neljän vuoden käytöstä (viisi käyttäjää). Tuotteet jaettiin hinnan suhteen kolmeen ryhmään (alle 20000 € / 20000–50000 € / yli 50000 €). Suositeltavimpana pidetty tuote sijoittui kalleimpaan ryhmään.

Mikael Vakkari kysyi onko todennäköistä että kaupallisiin editoreihin jouduttaisiin ostamaan lisäpalveluja ja onko viisi käyttäjää realistinen arvio käyttäjämäärästä. Matias vastasi, että TB:n kaupallisiin versioihin on mahdollista itse koodata lisäosia, mutta muut ovat suljettuja järjestelmiä. Tuomas Palosen mukaan viisi käyttäjää oli esimerkki ja lopullinen määrä riippuu siitä, miten editoria halutaan antaa tarjolle.

Katri Seppälä kommentoi, ettei kaikilla organisaatioilla ole mahdollisuutta tuhansien eurojen ohjelmiston hankintaan. Mikko Lappalainen huomautti, että TopBraid-editorin tapauksessa erikoisontologian käyttäjä voi käyttää ilmaisversiota vaikka YSO:n ja KOKOn ylläpidossa käytettäisiin maksullista versiota. Editoriohjelman valintaan ja hankintaan palataan myöhemmin.

Käyttäjien ja sidosryhmien haastatteluissa saatu palaute on vahvistanut käsitystä että YSO:n hierarkia on käytävä projektivaiheessa kokonaan läpi. Haastatteluista on tulossa myöhemmin

28.8.2013

Kirjastoverkkopalvelut

kooste. Myös YSON ylärakenteessa tehdyistä muutoksista on tulossa raportti. Rakenteen muutoksissa on lähestytty YSON perustana osittain ollutta Dolce-mallia, jotta mappaus kansainvälisiin aineistoihin olisi helpompaa.

Minna Karvonen toivoi, että toimintaraportit olisivat jatkossa laajempia, mikä helpottaisi viestintää eteenpäin.

Päätös
Toimintaraportti hyväksyttiin.

6. Tiedotusasiat

Posterit konferenssissa Extended Semantic Web Conference 2013
Informaatiotutkimuksen seuran kevätseminaari
OKM-seminaarit (OpIT, TTA)
Tulossa esitys marraskuussa konferenssissa Semantic Web in Libraries 2013
Alustavaa keskustelua esityksestä Open Archives Initiativen konferenssissa OAI9 vuonna 2015

7. Muut asiat

Mikael Vakkari esitti että projektin ensimmäistä vaihetta jatkettaisiin vuoden 2014 loppuun. Kauden pidentäminen sopii periaatteessa Kansalliskirjastolle, mutta sen ehdoista pitää neuvotella. Sovittiin, että kauden pidentämistä koskevista taloudellisista näkökulmista keskustellaan erikseen.

8. Seuraavat kokoukset

6.11.2013 klo 9.00
18.12.2013 klo 9.00
19.3.2014 klo 9.00

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.26.

LIITTEET

Liite 1: Projektisuunnitelma
Liite 2: Talousraportti
Liite 3: Ontologiaprojektin talousraporttien kuvaus
Liite 4: Toimintaraportti